

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO DĖL PATOBULINTO LIETUVOS
RESPUBLIKOS VIDAUS KONTROLĖS IR VIDAUS AUDITO ĮSTATYMO NR. IX-1253 PAKĖITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI PROJEKTO, DĖL
LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS KONTROLĖS IR VIDAUS AUDITO ĮSTATYMO NR. IX-1253
PAKĖITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP NR. 18-2218(2); 18-2219(2)) (TAIS NR. 18-14513(2); 18-12389(3))**

2019-02-28 Nr. NV-550

Vilnius

Projekto rengėjas: Finansų ministerija.

Projekto tikslas: patobulinti viešojo sektoriaus vidaus kontrolės ir vidaus audito teisinį reglamentavimą taip, kad jis atitiktų tarptautiniu mastu pripažintą gerąją praktiką, siūlant:

- Išplėsti Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo taikymą visiems juridiniams asmenims – viešojo sektoriaus subjektams;
- Tiksliau ir išsamiau reglamentuoti vidaus kontrolę (tikslinti sąvoką, principus, dalyvius, jų pareigas ir kt.);
- Instituciją, atsakingą už metodinį vadovavimą vidaus kontrolės klausimais, paskirti Finansų ministeriją;
- Aiškiau reglamentuoti vidaus audito tarnybų steigimą viešuosiuose juridiniuose asmenyse;
- Kitus pakeitimus.

Atitinkami pakeitimai siūlomi įgyvendinant Valstybės kontrolės rekomendacijas, atsižvelgiant į Seimo Audito komiteto pateiktus pasiūlymus ir atsižvelgiant į Vyriausybės protokolu priimtus sprendimus.

Projekto rengėjai nurodo, kad priėmus įstatymo pakeitimo projektą viešojo juridinio asmens vidaus kontrolės sistemos atitiks tarptautinei gerajai praktikai (INTOSAI, TVAPPS), bus paskirstas subjektas, atsakingas už visos vidaus kontrolės sistemos reikalavimų nustatymą, patikslintas įstatymo taikymo subjektų ratas, vidaus audito sistema viešajame sektoriuje taps kokybiškesnė, bus geriau apsaugotas valstybės turtas, viešojo juridinio asmens veikla pagrįsta teisėtumu, ekonomiškumu, efektyvumu ir rezultatyvumu ir k.t.

Dabartinė situacija:

- Pagal galiojančią Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo redakciją įstatymas taikomas viešiesiems juridiniams asmenims, kurie valdo, naudoja valstybės ir savivaldybės turtą ir juo disponuoja patikėjimo teise, taip pat valstybės ir savivaldybės įmonėms, kurios valstybės ar savivaldybės turtą valdo patikėjimo teise. Nuo 2015 m. prasidėjus valstybės nekilnojamojo turto reformai, centralizuotą valstybės nekilnojamojo turto valdymą perduodant VĮ Turto bankui, susiaurėjo įstatymo taikymo sritis;
- Šiuo metu galiojančios Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo nuostatos reglamentuoja tik dalį vidaus kontrolės. Teisinis reguliavimas detaliai neapima esminių vidaus kontrolės principų, svarbių kontrolės elementų, o stebėseną – tik vidaus auditas, taip pat nėra nustatytos vidaus kontrolės dalyvių pareigos ir atsakomybės;
- Nėra paskirta institucija, kuri būtų atsakinga už visos vidaus kontrolės reikalavimų nustatymą, tobulinimą ir įgyvendinimo priežiūrą bei metodinį vadovavimą;
- Vidaus audito tarnybos steigimo viešajame juridiniame asmenyje kriterijus – 200 pareigybių, nėra pakankama sąlyga steigti vidaus audito tarnybą, nes, vidaus audito sudėtingumą lemia ne tik žmogiškieji ištekliai.

Projekto esmė:

- Išplėsti Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo taikymą visiems juridiniams asmenims – viešojo sektoriaus subjektams.

Siūloma įstatymo taikymo sritį susieti su Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme apibrėžtu viešojo sektoriaus subjektų sąrašu, tokiu būdu Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo nuostatos būtų taikomos viešiesiems juridiniams asmenims, kurie yra viešojo sektoriaus subjektai, įskaitant ir viešąsias įstaigas. Pagal siūlomą reguliavimą įstatymo taikymo sritis prasiplėstų apie 300 viešųjų įstaigų. Valstybės ir savivaldybių įmonės nėra priskiriamos viešojo sektoriaus subjektams, tačiau, siekiant efektyvesnės valstybės (savivaldybių) turto kontrolės ir jose tinkamai vykdomos vidaus kontrolės ir vidaus audito veiklos, siūloma Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo nuostatas kitiems viešiesiems juridiniams asmenims, kurie nėra viešojo sektoriaus subjektai, taikyti tiek, kiek jų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatyta pareiga įgyvendinti vidaus kontrolę ir atlikti vidaus auditą;

- Tiksliau ir išsamiau reglamentuoti vidaus kontrolę.

Siūloma plačiau reglamentuoti vidaus kontrolės mechanizmą, nurodant, kad vidaus kontrolė turi būti pritaikyta kiekvienam viešajam juridiniam asmeniui pagal jo veiklos ypatumus, kuriama laikantis vidaus kontrolės principų, taip pat „vidaus kontrolės“ skirsnį siūloma papildyti vidaus kontrolės principais, elementais ir jiems keliamais tikslais. Vidaus kontrolės dalyvių pareigas ir atsakomybes aiškiai atskirti numatant pareigų pasidalijimą tarp vadovo, darbuotojų ir vidaus auditorių. Įpareigoti viešojo juridinio asmens vadovą nustatyti vidaus kontrolės politiką ir kt.;

- Instituciją, atsakingą už metodinį vadovavimą vidaus kontrolės klausimais, paskirti Finansų ministeriją.

Finansų ministerija rengtų viešųjų juridinių asmenų vidaus kontrolę ir vidaus auditą reglamentuojančių teisės aktų projektus, analizuotų ir vertintų vidaus kontrolės įgyvendinimą, rengtų ir teiktų Vyriausybei ir Seimo Audito komitetui metinę viešųjų juridinių asmenų vidaus kontrolės įgyvendinimo viešuosiuose juridiniuose asmenyse ir vidaus audito tarnybų veiklos ataskaitą, koordinuotų viešųjų juridinių asmenų vadovų ir darbuotojų mokymą ir kvalifikacijos tobulinimą;

- Aiškiau reglamentuoti vidaus audito tarnybų steigimą viešuosiuose juridiniuose asmenyse.

Siūloma nustatyti prievolę steigti vidaus audito tarnybą be šiuo metu nurodytų viešųjų juridinių asmenų (Prezidento kanceliarijos, Seimo kanceliarijos, Vyriausybės kanceliarijos) taip pat ir Nacionalinei teismų administracijai, prokuratūrai, Specialiųjų tyrimų tarnybai, Valstybės saugumo departamentui, Valstybės kontrolei, valstybiniais universitetams. Siūloma, kad ministerijose būtų įsteigtos centralizuoto vidaus audito tarnybos, taip pat siūloma nustatyti galimybę, ministro sprendimu, steigti vidaus audito tarnybą ministrui pavestose valdymo srityje veikiančiame viešajame juridiniame asmenyje.

Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad projektui įgyvendinti papildomos valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų poreikio nenumatoma.

Derinimas: projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018 m. gruodžio 21 d. išvadoje NV-3538 pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė projektui turi techninio pobūdžio pastabų.

Atitikimas Vyriausybės programai: projektas susijęs su Vyriausybės programos nuostatomis, kuriose numatyta siekiant efektyvaus ir mažiau kainuojančio viešojo valdymo nuosekliai tobulinti strateginio planavimo, programinio biudžeto, audito ir atskaitomybės sistemą.

Dalykinio vertinimo išvada: įstatymo projektas yra įtrauktas į projektų, kurių poveikio analizės rezultatus reikia pristatyti Vyriausybei, sąrašą.

Siūloma projektą svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime.

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Tautvydas Brazdžiūnas

Tautvydas Brazdžiūnas, tel. 8 706 63 807, el. p. tautvydas.brazdziunas@lr.lt